

کانون وکلا

سال هفتم

آذر و دی ماه ۱۳۳۴

شماره ۴۵

محمود سرشار

قسمت دوازدهم

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

پیدایش خط و عوامل آن

چه عواملی اسلوب خط را تشکیل میدهد
جعل چیست و برای کشف آن چه باید کرد

اقسام جعل از طریق تغییر خط که تقلید صرف و تقلید آزاد باشد به نحو تفصیل در شماره قبل بیان گردید و موشکافیها را که در نتیجه نهضت علمی و فنی و انقلاب افکار مورد جولانگاه صاحب نظران واقع شده است باز نمودیم تا کارشناسان اساس و مبنای صحیحی برای اظهار نظر و عقاید خود بست آورده و قلعه و حصار بر آیه که برای محدود و محبوس کردن ذهن و عقل خود از نظر عدم آشنائی با اصول و فنون جدید ساخته بودند خراب و بجای آن بساط بحث و تحقیق را گسترانیده تا نظر و آراء آنان از دایره محدودیت و وسعت پیدا کرده و به جستجوی چیزهای تازه تری به پردازند تا باین ادوار تاریک که گریبان دستگاه قضائی ما شده است خاتمه دهند زیرا کاروان علم و فن با سرعت پیش میرود و ما همواره در حال وقفه و رکود بسر برده و بهیچوجه از مسیر غلط خود تجاوز نمی نماییم.

جریان امور جهانی بر طبق قوانین مضبوط و حتمی است که تخلفی در آن راه نداشته و با نیروی علم و فن باید مسراب و چگونگی آنرا که منشاء و پیدایش آن امور میباشد پیدا نماییم تا بوجهی نیکو بتوانیم بوظایف وجدانی خود اقدام نماییم.

معلومات هر فردی باید هم آهنگی با همان عصر و زمان داشته باشد و بتدری دریای علم پهناور شده که تصورات ما را دیگرگون کرده و نمیتوانیم با این بضاعت کم به سواحل و کرانه های آن رسیده و بحقایق امور آشنائی و وقوف حاصل نماییم .

واقف شدن به اسرار وجود ملازمه با حیرانی و سرگشتگی و سیر تکاملی دارد و غیر از این طریق حقایق از نظر ما مکتوم و مخفی خواهد بود
خواجه حافظ شیرازی که بلاغت و فصاحت و صیت شهرتش بگوش تمام جهانیان رسیده و کاشف الحقایق نام دارد از نظر آشنائی با خلاق و عادات عمومی و وقوف به اسرار طبیعت چنین میگوید:

نشوی واقف يك نكته ز اسرار وجود

تا نه سر گشته شوی دایره امکان را

معرفت به اسرار و رموز دقایق طبیعت و دستگاه خلقت را مشروط به بسط و توسعه اطلاعات و مجاهدت دانسته تا سالکان طریقت بتوانند در عقاید و آراء خود قاطع و جازم باشند و در غیر اینصورت تراوشات دماغی تهنی مغزان و فرومایگان را نمیتوان حقیقت نام نهاد و آنها را مبنا و اساس قضاوت قرارداد و در این زمینه نیز میگوید:

راز درون پرده ز زندان هست پرس

کاین حال نیست واعظ عالی مقام را

فعلاً موضوع بحث این مقاله بحث جعل از طریق تغییر کامل خط میباشد که با خط اول نویسنده بهیچوجه شباهتی نداشته باشد .

جعل از طریق تغییر خط

هر نویسنده ای میتواند بدون اینکه خط دیگری را تقلید و پیروی نماید خط خود را تغییر داده و بصورت دیگری درآورد که با خط قبلیش بهیچوجه شباهتی نداشته باشد ارتکاب این عمل بیشتر در موارد نامه های بی نام و مراسلات جاسوسان که با امضات مستعار نوشته میشود صورت میگیرد تا عملیات خود را بدین نحو مکتوم داشته که دیگران از منویات و مقاصد آنان مطلع نگردند .

تغییر خط مورد مطالعه عنده ای از علماء و دانشمندان کشف جعل از قبیل مه بر (Meyer) ساندک (Sandeck) شنیکر (Schneickert) و مولر (Muller) واقع گردیده و در رساله ای که شخص اخیر منتشر نموده بود چنین اظهار عقیده کرده است .

برطبق آماری که بدست آمده است از بین پنجاه نفر داوطلبانی که بدون استعانت با دست چپ و یا تغییر شیوه در مقام تغییر خط خود برآمده بودند معلوم گردیده است که هشت نفر از آنان از اعضاء انجمن علمی و چهار نفر تاجر و شش نفر عمله‌وسی و دو نفر از زنان

طریقه کشف چهل درعصر حاضر

دپلمه دوره متوسطه بودند وچنین نتیجه گرفته است که برای تغییر هرخطی باید دربادی امر باصول و مبانی آن رسم الخط آشنا شد و روی آن مدتی تمرین نمایند تا بتوانند بخوبی به انجام این امر قادر و توانا گردند و نیز این معنی روشن گردید که درجه رشد روحی و فکری افراد بهیچوجه تأثیری در موفقیت این عمل که کتمان خط اصلی است نخواهد داشت و موفقیت کمتر نصیب دانشمندان و عملجات گردیده و تغییر خط برای این دسته از مردم کارسخت و دشواری خواهد بود.

طرائق عمده تغییر خط متضمن نکات زیرین میباشد.

اندازه زوایا

افرادی که درمقام تغییر خط خود برمی آیند همیشه در درجه اول متوجه زوایای خط خود گردیده یعنی اگر خط آنان دارای زوایای حاده باشد آنرا بصورت منفرجه درآورده و اگر دارای زوایای منفرجه باشد بصورت حاده درمی آورند و کاهش و افزایش زوایا بطرز گوناگون موجب کتمان خط حقیقی آنان گردیده که برای کشف حقیقت باید به نظر کارشناسان فن توسل جست.

طرح حروف درشت

یکی از کارهای جا علین این است که حروف درشت را پس از تغییر اندازه زوایا تغییر میدهند و از این طریق به کتمان خط حقیقی خود نائل گردیده و حقیقت را از نظر بینندگان مکتوم و مستور میدارند.

آرایش خط

آنچه بنظر تغییر دهندگان خط میرسد این است که خطوط زائیدی به حروف ترسیمیه خود اضافه کرده و در نتیجه این آرایش و تزئین حقیقت را از نظر کاشفین جرم مکتوم نمایند و اغلب این فروع و اضافات که صورت تزئینی دارد در اول و آخر هر کلمه ای صورت خواهد گرفت.

بسط دایره ها

نویسنده ای که میخواهد در مقام تغییر خط خود برآید همیشه وقت خود را معطوف به تغییر دایره ترسیمه نموده و در مقام کاهش و افزایش آن برمی آید و همین امر باعث میشود که القاء شبهه برای کارشناس شده و حقیقت از نظر آنان کاملاً مستور و مکتوم گردد.

صور و اشکال مختلفه

گرچه حروف زبان فارسی در حال ترکیب از نظر محل ترسیم یعنی اول وسط و آخر و همچنین در حال انفرادی بصور و اشکال مختلفه درمی آیند ولی بعضی از حروف در حال انفرادی صور و اشکال مختلفه ای دارد که هر نویسنده به ترسیم یک شکل آن

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

عادت داشته و برای تغییر آن باید مدتی به ترسیم شکل دیگر تمرین نموده تا ملکه و مرکوز ذهن او گردد مثلاً **د ذ س ش ص ض ن ی** بصورت و اشکال مختلفه نوشته میشود و نویسنده بهر شکلی که قبلاً عادت داشته است عادت خود را تغییر داده و بصورت دیگر حروف را مینویسد تا از این طریق در مقام تغییر خط خود برآمده و هویتش را از نظر کاشفین جرم مکتوم و مستور بدارد.

طرح حروف ریز

حروف ریز همانطور که در فوق اشاره شد دارای اشکال و صورت گوناگون در حال انفرادی و ترکیبی بوده و هر کس که در مقام تغییر خط خود برسی آید شکل حروف خط قبلی خود را تغییر داده و بصورت دیگری درمی آورد تا هویتش بر کاشفین مجهول و موجب القاء شبهه تطبیق کنندگان خط گردد.

توسعه حلقات و دوایر

تغییر دهندگان خط برای مکتوم داشتن هویت خود باید متوجه دوایر فوقانی و تحتانی خط خود باشند و آنانرا از صورت و شکلی که عادت دارند تغییر داده و بصورت و شکل دیگری درآورند در غیر اینصورت پرده از روی اعمالشان برداشته شده و همین خصوصیات موجب کشف هویت و تعقیب آنان میگردد.

برداشت قلم

تغییر صورت هر حرفی بلازمه با برداشت قلم خواهد داشت مثلاً ترسیم حروف **ج چ خ ع غ ف ق ک گ ل م ن** که هر کدام از چند خط ترکیب گردیده است برای نویسنده طبیعی که نوشتن این حروف جزء فطرت و سرشت او شده است کار سهل و آسانی است و نیازی به برداشت قلم نداشته و با یک قلم میتواند هر یک از این حروف را به نحو مطلوب ترسیم نماید ولی برعکس اگر در مقام تغییر خط خود برآید چون از سیر طبیعی که عادتش باشد خارج گردیده ناچار است که برای عملی شدن آن چندین مرتبه قلم را برداشته تا بروفق مراد و منظورش حروف مزبور ترسیم گردد و همین امر ایجاد فواصل و خلاء در حروف ترسیمیه نموده و موجب کشف هویتش گردیده و راه را کاملاً برای تعقیب باز مینماید.

اگر تغییر دهنده فواصل و خلاء را با قلم پر نماید بیشتر به کشف عملش کمک نموده و اختلاف رنگ مرکب و آثار اتصال خطوط اقوی دلیل برای خطش میباشد که با برداشتن عکس و بزرگ نمودن آن کلیه آثار مذکوره معلوم و محسوس خواهد شد.

تغییر انحنا، خطوط

تغییر دهنده خط کلیه قسمتهای منحنی حروف را تغییر داده تا با خط اصلیش فرق داشته باشد که در موقع تطبیق انحنا حروف با اوراق مسلم الصدور نتوانند به هویت نویسنده واقف شوند.

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

تغییر سرکشی

اغلب افرادی که در مقام تغییر خط برمی آیند بیشتر دقت آنان متوجه تغییر سرکشیها میشود و سرکشیها را میتوان از نظر شکل به اتحاء مختلفه در آورد و روی آن تمرین زیادی نمود که با سرکشیهای که سابقاً ترسیم میگرددیده فرق و اختلافی داشته باشد .

شیوه و سبک

هر نویسنده ای برای مکتوم داشتن هویت خود ناگزیر است که در مقام تغییر سبک و شیوه خط خود برآمده و اگر سبک امین الدوله را تعقیب کرده و بلکه اوشده است آنرا به سبک امیرنظام و غیره در آورده تا به محفی نمودن هویت خود کاملاً موفق گردد .

سبک خارجی

تغییر دهنده خط برای اینکه عملش کشف نگردد و معلوم نشود که نامه های بی نام و اشاعه آکاذیب و شب نامه ها از ناحیه چه شخصی صادر شده است خط خود را بصورت خط خارجی یعنی از صورت نستعلیق و شکسته بصورت نسخ درمی آورد تا از این طریق باب هر گونه کشفی را به روی کاشفین مسدود نماید .

نوشتن با دست چپ

یکی از وسایلی که جاسوسان و نویسندگان نامه های نام برای تغییر خط خود بدان متوسل میگردند نوشتن با دست چپ میباشد که شرح و طرز کشف آنرا به نحو تفصیل بعداً خواهیم نگاشت تا خوانندگان محترم کاملاً به رموز و دقایق این طریق نوشتجات واقف گردیده و هویت نویسندگان هم بر آنان نیز معلوم گردد .

کرسی و قالب حروف

یکی دیگر از وسایلی که تغییر دهندگان خط از آن استعانت میجویند همانا تغییر قالب و کرسی حروف و کلمات میباشد تا در اثر نقصان و توسعه قالب حروف خط را تغییر داده و از این طریق حقایق را از نظر دیگران مکتوم دارند .

کلیه نکات مذکوره در فوق در نتیجه تحقیقات جزائی بدست آمده و روز به روز بوسعیت و بسط آن افزوده خواهد شد و جاعلین زبردست و یا نویسندگان نامه های بی امضاء برای کتمان خطوط اصلی خود بوسائلی دست میزنند که کشف آن برای هر کارشناس مجربی مقدور نخواهد بود ولی نباید تصور نمود که این امر بوسیله مبرزترین اشخاص صورت میگیرد زیرا بسا اتفاق می افتد که ماهرترین افراد باز هم در موقع تغییر خط رعایت بعضی نکات از نظر آنان محو گردیده و زمینه را از هر حیث برای کشف هویت نویسنده فراهم خواهد نمود .

مثلاً راگنو (Ragueneau) که از کارشناسان معروف میباشد و خود را در این

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

امر مغلوب و مقهور نشدنی تصور مینمود در اثر تغییر خط مرکب جعلی گردید که منتهی بدستگیری او شد و در زندان دارقانی را وداع نمود :

برعکس از خطوط افرادی که سواد کامل ندارند و همچنین روستائیان خطوطی پیدامیشود که تغییر آن کار دشواری بوده و خطوط ترسیمیه موجب تشخیص هویت آنان نخواهد بود .

آنچه موجب کشف این قبیل جعلها میگردد این است که در خط تغییر داده شده نواقصی موجود است که برای انهدام و از بین رفتن بنای قلب آنان کافی خواهد بود .
و نیز در خطوط مزبوره علائمی موجود میباشد که حتی به فکر ماهرترین اشخاص خطور ننموده تا در مقام تغییر آن برآیند مانند نقطه های حروف پ ت ج چ خ ذ ز ژ ش ض ظ غ ف ق ن ی و همچنین آغاز ترسیم دوایر مانند ج چ خ ع غ و غیره و یا طریق اتصال حروف باهم و طرز ترسیم سرکش ک گ و رعایت تناسب حروف و کلمات از نظر کمی و کیفی .

کارشناس برای تشخیص هویت نویسندگان این قبیل نوشتجات باید از آثار انگلستان آنان عکس برداری نموده و بوسیله اداره انگلشت نگاری از هویت اشخاص مزبور مطلع گردند و این امر هم موقتی تحقق پیدا میکند که لابوراتوارهای منظمی در کشور وجود داشته باشد تا بطرائق علمی به هویت تغییر دهندگان خط معرفت و آشنائی پیدا نمایند .

چون نامه های بی امضاء و همچنین نامه های با امضاهای مستعار موجب تشویش اذهان عامه میگردد و بمنافع فردی و اجتماعی کاملاً لطمه وارد میآورد از خوانندگان گرام تقاضا میشود که برای بسط و تکمیل اطلاعات خود بصفحات ۱۲ الی ۱۶ شماره ۳۴ مجله کانون مراجعه فرمایند تا به کشف این جعل خانمانسوز که منافی شئون و حیثیات و استقلال کشور نیز میباشد توفیق حاصل نموده و مرتکبین را بمجازات خود برسانند .

و نیز در شماره ۳۵ مجله کانون و گلازه از صفحه ۲۲ تا ۳۵ راجع بجعل کتب خطی و مرقعات و نوشتجات مؤلفان و مصنفان شرحی بیان شد نظر باینکه موزه های ما باید با کتب خطی و آثار نویسندگان که در خوشنویسی تخصص بسزائی داشته اند و امروز قسمت اعظم از موزه های دنیا را مشحون مینماید تشکیل گردد بر ماست که از اصول آن خطوط و نوشتجات برای اساس تطبیق عکس برداری نموده و افرادی که خطوط این نوع کتب و رسائل و نوشتجات و مرقعات را جعل و به مبالغ گزافی بفروش میرسانند تعقیب نمایند .

برای اینکه اطلاعی از کلیه خوشنویسان در دست باشد بذکر تاریخچه ای از پیدایش خطوط مختلفه ایرانی و ریشه آن پرداخته و فهرستی از خوشنویسان از بدو اسلام الی یومنا هذا تنظیم و برای تکمیل اطلاع خوانندگان گرام تقدیم میدارم تا با توجه باین فهرست معلوم گردد که دوره تیمویان و صفویه مشعشع ترین ادوار از حیث خط و صنایع طریقه بوده و معرف ایران در تمام دنیا از لحاظ کتب خطی و مرقعات خوشنویسان میباشد .

امروز که دوره انحطاط را میگذرانیم خط اینقدر پست و ناچیز شده که بهیچوجه فرهنگ و سازمانهای اداری ما بدان توجه و اعتنائی نداشته و چیز دیگری هم در دست نیست که ایرانی را در دنیای کنونی فعلاً معرفی نماید و امروز هر فرد عادی و بیسوادی که فقط با بزرگ کردن چند حرف که جزء کالای خود قرار داده اند خود را در زمره خوشنویسان ایرانی معرفی نموده و کارشناس خط شده و میخواهند خود را قائم مقام آن اساتید و دانشمندان عالی مقام قرار داده و نسبت بخطوط افراد اظهار نظر نمایند.

چون خط ایرانی فرزند خط عربی میباشد و خط عربی مادر اغلب از خطوط شرقی است ناگزیریم به بحث ریشه خط عربی و فارسی و تحولات آن بپردازیم.

خط عربی بدو قسمت منقسم بوده یکی **خط کوفی** که قسمت شرقی خطوط عربی بوده و از خط **سریانی** تولید شده و تا اوایل قرن دوم هجری معمول و متداول بود و آنرا **سطر نجیبلی** میگفتند و سریانیها کتب مقدسه خود را با آن مینگاشتند ولی از نظر دشوار بودن ترسیم آن دوامی پیدا ننمود و خط نسخ جای آنرا گرفت و دیگری **خط نسخ** که خط قسمت غربی بود از روی **خط نبطی** اقتباس و از **خط کوفی** استخراج و برور تکمیل گردید.

خط کوفی خط اهالی حیره بود که یکی از شهرهای مهم بین النهرین در قرن چهارم و پنجم میلادی بود و از طرف سلاطین ساسانی امیری برای حکومت به آن ناحیه میفرستادند و بعد حیره به کوفه تبدیل گردید و بدین لحاظ خط معمول به آن شهر را کوفی میگفتند و حمیریها نیز در یمن خطی داشتند که به همین نام موسوم بود.

اول کسیکه خط کوفی را در جزیره العرب انتشار داد **حرب بن امیه عبد شمس** بود که یکی از ادباء و فضلاء قریش بشمار میرفت بعد از آن **ابوطالب عموی پیغمبر** و **عقان بن ابی عباس** بود که در نوشتن خط کوفی شهرت بسزائی داشتند و بعد بتدریج دوازده شکل خط دیگر از خط کوفی استخراج گردید که شرح زیر میباشد.

۱- طومار ۲- سجالات ۳- عهود ۴- مؤاصرات ۵- امانات ۶- دیباج
۷- مدیج ۸- مراعص ۹- ریاش ۱۰- غبار ۱۱- درخس ۱۲- بیاض و حواشی.
خط کوفی اولیه بدون اعراب (فتح - ضم - کسر) و بدون اعجام یعنی نقطه گذاری بود و مردم قرآن را شنیده و حفظ میکردند و خواندن قرآن سمایی بود.

چون خواندن قرآن بخط کوفی برای مردم کار دشواری بود از نظر نداشتن اعراب و نقطه غلط میخواندند **ابوالاسود الدولی** که نزد **حضرت علی ع** با کتساب علوم پرداخته و علم نحو را بخوبی آموخته بود و در جنگ صفین از ملتزمین رکاب آن

حضرت بود نقطه را اختراع کرده که برای حرکات گذاشته میشد و این طریقه را از خطوط کلدانیان و سریانیان اقتباس نموده بودند و در خطوط مصری و فنیقیها و آسوریها و بابلیها نقطه مستعمل نبود و بعضی ها میگویند که واضح نقطه **یهتوب رهاوی** بود. نزد عبرانیها حرکات یازده بود - نزد سریانیهای شرقی هفت و نزد سریانیهای غربی پنج و نزد اعراب سه حرکت بوده که هنوز هم باقی است و آن فتحه ضمه و کسره میباشد که فتحه به الف و ضمه به واو و کسره به یاء شباهت دارد.

اعراب خطوط اروپاییها که حروف لاتین است جزء حروف آنها است که **a e i o u y** میباشد و اعجاشان نیز محدود است مانند

نصر بن عاصم به **امر عبدالملک مروان** و **حجاج بن یوسف** برای حروف متشابه از حیث شکل نقطه را وضع نموده که از نظر قراردادن نقطه در بالا و زیر حروف با در نظر گرفتن تعداد آن نوع حروف فرق میکند و بدین ترتیب حروف تهجی با داشتن نقطه اصلاح گردید و برای اعراب نقطه سیاه و برای اعجام نقطه قرمز میگذاشتند.

و چون خط کوفی از خطوط عمودی واقعی تشکیل و خواندن و نوشتن آن مشکل بود **ابن مقبله** آنرا ازین برد و مدار خط را بر دایره و سطح گذارد و خطی احداث کرد که آنرا **خط محقق** نامیدند و بوسیله **عبدالله ارغون** تکمیل گردید. در دوره خلفای عباسی رو بهم رفته سی و هفت شکل خط مختلف رواج داشت که بشرح زیر میباشد.

- ۱- کوفی ۲- طومار ۳- جلیل ۴- مجموع ۵- ریاسی ۶- ثلثین
- ۷- نصف ۸- جوانحی ۹- مسلسل ۱۰- غبار جلیه ۱۱- مؤامرات
- ۱۲- محدث ۱۳- مدمج ۱۴- منثور ۱۵- مقترن ۱۶- حواشی ۱۷- اشعار
- ۱۸- ثلثی ۱۹- مصاحف ۲۰- فضاخ النسخ ۲۱- غبار ۲۲- عهدود ۲۳- معلق
- ۲۴- مخفف ۲۵- مرسل ۲۶- مبسوط ۲۷- مقور ۲۸- ممزوج ۲۹- مفتوح
- ۳۰- معما ۳۱- مؤلف ۳۲- توامان ۳۳- معجز ۳۴- مخلع ۳۵- دیوانی
- ۳۶- سیاق ۳۷- قرمه

ابن مقبله بعد از خط محقق خط **ریحانی** را وضع نمود که مبارک **کاشانی** و **سوفی** آنرا تکمیل نمود و بعد خط **ثلث** را در آورد که **سلطان بابستر میرزا** نوه **امیر تیمور گورکانی** و **علیرضای عباسی تبریزی** آنرا اصلاح و تکمیل کرد و بعد خط نسخ را درست نمود که نسخ کلیه خطوط گردید و بعضی هم میگویند که چون خط نسخ برای استنساخ کتب کار سهل و آسانی بود آنرا خط نسخ یا خط نسخه برداری نامیدند و این **بواب** و **احمد نیریزی** آنرا تکمیل کرد.

و بعد خط **رفاع** را وضع کرد و **شیخ احمد سهروردی** آنرا تکمیل نمود

و در آخر کار خط تعلیق را ایجاد نمود و حسن بن حسین علی فارسی کاتب دوره عمادالدوله دیلمی آنرا تکمیل کرد و کلیه مراسلات و مکاتبات دولتی را با آن خط مینگاشتند و باسلطین و امراء با آن خط مکاتبه مینمودند و از این جهت تعلیق میگفتند که کلمات و حروف روی هم قرار گرفته و سوار شده و در حال آویزان بود و خط تعلیق به خط قرسل معروف گشت چون کلیه رسائل و مکاتبات را با آن مینوشتند و نزد عثمانیها و مصریها به خط دیوانی مشهور بود.

مدتها که گذشت خط نسخ با خط تعلیق ترکیب گردید و آنرا نستعلیق که مخفف آن نستعلیق است نامیدند.

و خواجه میرعلی تبریزی واضع آن بود و سلطان علی مهدی ملقب بسلطان الخطاطین در تعریف میرعلی میگوید:

نسخ و تعلیق اگر خضی و جلی است
واضع اصل خواجه میرعلی است
تا که بوده است عالم و آدم
هرگز این خط نبوده در عالم
وضع فرموده او ز ذهن دقیق
از خط نسخ وز خط تعلیق
نی کلکش از آن شکر ریز است
کاصلش از خاک پاک تبریز است

و میر عماد قزوینی هم یکی از خوشنویسان درجه اول این خط میباشد. چون نطق ناطقین از طریق تحریر با خط نسخ و نستعلیق وقت بیشتری را ایجاب مینمود و نمیتوانستند تمام بیانات ناطقین را عیناً با این خط در روی کاغذ منعکس نمایند و همچنین منشیان و مستوفیان برای نوشتن رسائل و قرائین وقت زیادی مصروف میداشتند لذا برای تسهیل کار به تغییر بعضی حروف پرداخته و بعضی کلمات را هم بهمان برداشت مکرر قلم نوشته و چون این کار هم دشوار و هم موجب صرف وقت زیاد بود. لذا همانطور که در اروپا از لحاظ اینکه منعکس ساختن نطق ناطقین با طرز ترسیم الفبای آنان کارسختی بود علائمی را باسم تند نویسی و یا خلاصه نویسی و استنوگرافی Sténographie بجای خط اختراع نموده و به وسیله این علائم نطق ناطقین را مینوشتند.

در فارسی هم قدمای ما برای صرفه جوئی در وقت و سرعت در کار و جلوگیری از گردش زیاد قلم در جهات مختلف خط شکسته را ابداع نمودند.

گرچه خط ما در مقابل خط اروپائی در حکم استنوگرافی و تند نویسی میباشد یعنی میتوان مفاهیم چندی را در یک سطر ترسیم نمود معهذاً باز هم به تسهیل آن پرداخته

طریقه کشف چهل در عصر حاضر

و خط شکسته را اختراع نمودند که در سایه این خط ترسیم نطق ناطقین نسبت بسابق کار سهلتر و آسانتری خواهد بود .

امروز هم در ایران هم در اروپا چون دستگاههای ضبط صدا اختراع شده است دیگر کمتر باین قسمت اهمیت میدهند و کلیه نطق و کلام مجلسین و نمایندگان کنگره های بین المللی را در نواری ضبط نموده و هر موقع بخواهند مورد استفاده قرار میدهند .

مرتضی قلیخان شاملو مبتکر و مخترع خط شکسته بود و میرزا شفیها هراتی آنرا تکمیل و درویش عبدالمجید یکی از خوشنویسان درجه اول این خط بود که پس از خطوط مذکوره در فوق پا بدایره وجود گذاشته است و بعد برای اینکه در خواندن دچار مشکلات نشوند و صورت زیبایی داشته باشد خط نسخ و تهاییق و شکسته را با هم ترکیب کرده و به شکسته نستعلیق موسوم گردید .

در خط شکسته در درجه اول بیشتر تغییر معطوف به الف و دال و ذال میباشد بعد ر ن و ی ک گ در درجه دوم قرار گرفته ب ق ش س . دارای جزئی تغییر هستند و بقیه حروف تغییر نمیکنند .

و بعد از این خط شیوه و سبکهای جدیدی از قبیل شیوه **قائم مقام و امیر نظام گروسی و میرزا عبدالوهاب نشاط معتمد الدوله اصفهانی و میرزا علیخان امین الدوله** ظهور نموده هنوز هم معمول و متداول است . اینک به ذکر اساسی خوشنویسان میپردازیم .

خوشنویسان صدر اسلام و خلفای راشدین

- ۱ - حضرت علی ابن ابی طالب ع یکی از اساتید خط کوفی بود که به ۳۱۶ نفر از خوشنویسان خط کوفی تعلیم فرمود ۲ - امام حسن مجتبی ع ۳ - امام حسین ع ۴ - عمر بن الخطاب ه - ابو بکر بن ابی قحافه ۶ - عثمان بن عفان ۷ - عبدالله بن عمر ۸ - مروان بن حکم بن ابی العاص ۹ - معاویه ابن ابی سفیان ۱۰ - طلحه بن عبدالله ۱۱ - زید بن ثابت

خوشنویسان دوره بنی امیه

- ۱ - قطبه ۲ - خالد بن ابی الهیاج ۳ - سالم کاتب هشام بن عبدالملک ۴ - حسن بهری ملقب به سید التابعین ه - عبدالحمید بن یحیی بن سعد .

خوشنویسان دوره بنی عباس

- ۱ - اسحق بن حماد ۲ - ضحاک بن حماد ۳ - ابراهیم سکزی سیستانی ۴ - اسحق سکزی سیستانی ه - استاد احوال سکزی ۶ - فضل بن سهل ۷ - اسحق بن ابراهیم تمیمی ۸ - ابن مقفه **یضاوی** که در اثر بریدن دست راستش مدتی با دست چپ به بهترین وجهی خطوطی را که اختراع نموده بود مینوشت . و واضح خطوط **ریحانی** - **ثلث** - **توقیع** - **رقاع** و نسخ میباشد .

طرز کشف جبل در عصر حاضر
خوشنویسان دوره ساسانیان

ابوالحسن راوندی.

خوشنویسان دوره دیالمه

- ۱ - امیر عضدالدوله دیلمی ۲ - قابوس و شمگیر ۳ - حسن فارسی (اول کسی است که از خط نسخ و ثلث و رقاع خط تعلیق را استخراج کرد) ۴ - حسن مرزبان.

خوشنویسان دوره غزنویان

- ۱ - احمد بن حسن میمندی وزیر سلطان محمود غزنوی ۲ - ابراهیم بن هلال
۳ - محمد سمسمانی شیرازی .

خوشنویسان دوره سلجوقیان

- ۱ - ابوحنیفه زوزنی (خط نسخ) .

خوشنویسان دوره خوارزمشاهیان

- ۱ - احمد شاه طیب بخارائی ۲ - بانوزینب شهید خراسانی معلمه یاقوت مستعصمی
۳ - ابوالفضل خازن (رقاع و توقیع) ۴ - ابوالعالی نحاس اصفهانی .

خوشنویسان دوره آل مظفر

- ۱ - جلال عضدی یزدی .

خوشنویسان دوره مغول

- ۱ - ملک قاسم شیرازی ۲ - خواجه محمود شهابی ۳ - شیخ احمد سهروردی
۴ - یحیی صوفی (خط ثلث) ۵ - جمال‌الدین یاقوت مستعصمی (خط نسخ) ۶ - مجنون
هراتی ۷ - مبارکشاه قطب (نسخ) ۸ - مبارک‌شاه سیولی (رباعی) ۹ - عبدالؤمن
اصفهانی ۱۰ - عبدالله شیرازی ۱۱ - خواجه میرعلی تبریزی (نستعلیق) ۱۲ - عبدالله
شکرین قلم (نستعلیق) .

خوشنویسان دوره تیموری

- ۱ - یحیی سبکی نیشابوری ۲ - میرخان (نستعلیق) ۳ - حسین تبریزی
۴ - بدیع‌الزمان گورکانی ۵ - امیر بدرالدین تبریزی (ثلث - نسخ - نستعلیق)
۶ - امیرشاهی سبزواری (نستعلیق) ۷ - ابراهیم میرزا فرزند شاهرخ میرزای تیموری
۸ - اسدالله کرمانی ۹ - بهرام میرزا (نستعلیق) ۱۰ - معروف شیرازی ۱۱ - قاسم
شادیشاد ۱۲ - عبدالواحد شهیدی ۱۳ - عبدالقادر هراتی ۱۴ - عبدالقادر خراسانی
(نسخ و ثلث) ۱۵ - عبدالله مروارید کرمانی یبانی ۱۶ - عبدالله آشپز ۱۷ - میرعلی
هروی ۱۸ - عبدالله سیمی شهیدی .

طریقه کشف چهل در عمر حاضر

خوشنویسان دوره صفویه

- ۱ - میرزا نورا اصفهانی (نستعلیق) ۲ - میریحیی اصفهانی ۳ - محمد امین غزنینی ۴ - مرتضی قلیخان شاملو (شکسته) ۵ - محمد مؤمن ۶ - محمد حسن امامی اصفهانی ۷ - ملا محمد حسین تبریزی ۸ - محراب بیگ (نستعلیق) ۹ - مجعلی هراتی ۱۰ - محمد رضا امامی (کتیبه های مسجد شاه اصفهان بخط او است) ۱۱ - مانی شیرازی ۱۲ - کمال الدین حسین ۱۳ - گوهرشاد خانم دختر میرعماد (نستعلیق) ۱۴ - عبدالرحیم جزیری اصفهانی (ثلث) ۱۵ - علیقی امامی (ثلث) (کتیبه مدرسه چهارباغ بخط او است) ۱۶ - مولانا علایک تبریزی ۱۷ - عبدالرزاق قزوینی ۱۸ - عبدالباقی اصفهانی طباطبائی ۱۹ - عبدالباقی دانشمند تبریزی (ثلث) (کتیبه های مسجد شاه اصفهان بخط او است) ۲۰ - علیرضا عباسی (تمام کتیبه های مساجد و معابد اصفهان از قبیل مسجد جمعه - مسجد شیخ لطف الله - مسجد شاه - تکیه ظللمات - امامزاده هرون ولایت - امامزاده اسمعیل بخط او است که با ثلث نوشته شده) ۲۱ - غیاث الدین اصفهانی ۲۲ - میر عماد الحسینی قزوینی که کتیبه تکیه میر اصفهان در تخت فولاد بخط نستعلیق بخط او است) ۲۳ - ظهیر کبیر قاضیزاده ۲۴ - شاه طهماسب صفوی (ثلث و نسخ) ۲۵ - دوست محمد هراتی (نستعلیق) ۲۶ - استاد بهزاد ۲۷ - بدیع الزمان ۲۸ - احمد مشهدی آهوجشم ۲۹ - امیر خلیل هراتی ۳۰ - ابوتراب اصفهانی ۳۱ - ابراهیم حسینی ۳۲ - ابراهیمخان معروف بایلچی (نستعلیق) ۳۳ - ابراهیم میرزا صفوی ۳۴ - میرزا شفیع هراتی ۳۵ - محراب تبریزی (نسخ) ۳۶ - قطب الدین یزدی ۳۷ - فائض هراتی ۳۸ - عبدالجبار شاگرد میرعماد ۳۹ - درویش عبدی شاگرد میرعماد ۴۰ - درویش عبدالمجید طالقانی (شکسته) ۴۱ - سلیم نیشابوری ۴۲ - سلطانعلی قائنی ۴۳ - سلطانعلی مشهدی یا سلطان الخطاطین (نستعلیق) ۴۴ - رشید دیلمی ۴۵ - جمال الدین مختار شیرازی (ثلث و نسخ) ۴۶ - بنائی هراتی ۴۷ - میرباقر ذوالکمالین ۴۸ - باباشاه افغانی ۴۹ - احمد نیریزی (نسخ) ۵۰ - ابوبکر جاسی ۵۱ - امیر نظام الدین اصفهانی ۵۲ - میر ابراهیم حسینی ۵۳ - ابراهیم میرزا صفوی ۵۴ - بدیع الزمان عباسی ۵۵ - میرکمی شیرازی (نسخ) ۵۶ - مهدی فکاری شیرازی .

خوشنویسان دوره قاجاریه

- ۱ - مرحوم میرزا عبدالوهاب نشاط معتمدالدوله اصفهانی معلم طاوس خانم زن فتحعلیشاه (شکسته) .
- ۲ - میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی ۳ - میرزا علیخان امین الدوله .
- ۴ - حسنعلیخان امیر نظام گروسی ۵ - میرزا رضا کلهر ۶ - حاج میرزا قاسم آقا تبریزی ۷ - حاج میرزا ابوالفضل ساوجی ۸ - میرزا محمد حسین مشکین قلم اصفهانی ۹ - عماد الکتاب سیفی ۱۰ - امیر الکتاب .

طریقه کشف جمل در عصر حاضر

کلیه این خطاطان هر کدام در هر یک از این خطوط ذیل تخصص داشته اند و خوشنویسی در آن خط مشهور شده اند که خطوط مزبوره بشرح زیر است .

کوفی - ثلث - رفاع - تعلیق - نسخ - نستعلیق - ریحانی - شکسته - شکسته نستعلیق .

حسن خط باید با رعایت چهار چیز صورت گیرد .

۱ - پیروی قواعد و قوانین خط ۲ - مرکب اعلی ۳ - قلم خوب ۴ - کاغذ مرغوب
دوازده شرط در خط باید رعایت گردد تا بتوان آن خط را بهترین خط دانست و این دوازده شرط که متفق القول عموم خوشنویسان است بشرح زیر میباشد .

۱ - ترکیب ۲ - کرسی ۳ - نسبت ۴ - ضعف ۵ - قوت ۶ - سطح
۷ - دور ۸ - صعود مجاز ۹ - نزول مجاز ۱۰ - اصول ۱۱ - صفا ۱۲ - شأن .
نویسندگان قبل از یاقوت مستعصمی نیز پنج چیز دیگر را بشرایط دوازده گانه ضمیمه نموده بودند .

۱ - سواد ۲ - بیاض ۳ - تشمیر ۴ - صعود حقیقی ۵ - نزول حقیقی .
این بواب عقیده بر این داشت که در خط رعایت پنج چیز باید بشود تا شرایط دوازده گانه تحقق پیدا کند .

۱ - الماس ۲ - ملامس ۳ - انقاس ۴ - انفاس ۵ - قرطاس .

اهل خط گویند هر هنر و فن و صنعتی را میتوان با ناقص بودن اعضای تن تحصیل کرد بجز خط که در آن باید تمام اعضاء از چشم و گوش و دست و پا بی عیب باشد و مزاج معتدل و فکر راحت و تندرستی کامل برقرار باشد .

تندرستی عبارت از این است که اعضاء و احشاء مانند مغز ریتین قلب معده و کبد و روده ها و کلیه ها و لوزالمعده عمل فیزیولوژیکی خود را بدون هیچگونه مانع و اختلالی بخوبی انجام دهند تا تعادل کامل اعضا برقرار باشد و احتیاج بکار و فعالیت و لذت زندگی کاملاً احساس گردد .

در قدیم باندازه باین هنر اهمیت داده میشد که خطرا نصف علم دانسته و حدیث زیادی در این خصوص نوشته شده است که ذیلاً بذکر بعضی از آنان بپردازیم .

- ۱ - الخط نصف العلم .
- ۲ - عایکم بحسن الخط و انه مفاتیح الرزق .
- ۳ - اکرموا اولادکم بالکتابه .
- ۴ - الخط الحسن للنقیر مال و الفنی جمال و الحکیم کمال .
- ۵ - حسن الخط لسان الید و بهجت الضمیر .

طریقه کشف جبل در عصر حاضر

در هر صورت اگر کاملاً باسانی و فهرست خطاطان توجه شود معلوم میگردد که در درجه اول **تبریزیها و اصفهانیها** و **هراتیها** در قسمت صنعت خط در تمام این ادوار تاریخی گوی سبقت را از همه ربوده اند که از هر حیث و از هر جهت مایه فخر و مباهات این کشورند .

نویسندگان فرانسه کلماتی چند درباره خط گفته اند که بذکر آن ذیلاً مبادرت میگردد .

شارل رنوویه Charles Renouvier که یکی از فلاسفه اواخر قرن نوزدهم میباشد چنین میگوید :

تمدن آغاز نمیشود مگر در سایه خط .

La civilisation ne commence qu'avec l'écriture.

لامن (Lamén) نویسنده دیگر فرانسوی میگوید :

خط حرفی است که بصورت مجاز در آمده است .

L'écriture n'est qu'une parole figurée

ت . توره (T. Thoré) چنین بیان میکند :

خط اشاره ای از فکر و اندیشه میباشد .

L'écriture est le geste de la pensée.

آلفره دوموسه (Alfred de Musset) میگوید :

حکومت و شوذ کاغذ و افراط و سوء استفاده از قلم که بصورت مقالات متعدد جلوه میگردد موجب و پدید آورنده حکومت زور و قلندری میباشد .

Le règne du papier, l'abus de l'écriture,
Qui d'un plat feuilleton fait une dictature.

ویکتور هوگو (Victor Hugo) میگوید :

ورق زدن دفتر طبیعت همیشه سالم و بی عیب بوده و در حکم حرفی بزرگ و نوشتجات معتبر بشمار میرود .

برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

Il est sain de toujours feuilleter la nature.

Car c'est la grande lettre et la grande écriture.

ژان فرانسوا ریبار (Jean François Regnard) که یکی از شعرای نکاهی فرانسه میباشد چنین میگوید :

خط بزرگترین هنر برای عاشق و معشوق و دلباختگان بوده و مظهر

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

دلسوزی وعده دیدار - صلح و آشتی - وعده زناشویی - شکایات - لطف و مهربانی و گسیختن رشته محبت میباشد که کلیه این جهات با خط صورت خواهد گرفت :

L'écriture est un art bien utile aux amants.
Petits soins, rendez-vous - doux raccommodements,
Promesse d'épouser, plainte, douceur, rupture,
Tout cela se trafique avec l'écriture.

ولی افسوس حسن خط متاعی است که بطرف کسادی و ناروا جی میرود. چون خط مشخص هویت هر کس میباشد اکنون به بحث تشخیص هویت از طریق خط می پردازیم .

تشخیص هویت

موضوع تشخیص هویت در دو مرحله موضوع بحث قرار میگیرد :

مرحله اول موردی است که جاعل در کمال آزادی و بدون هیچگونه حالت مصنوعی در مقام جعل نوشته یا سندی برآید که آنرا جعل از طریق تقلید آزاد میگویند و با کارشناسان است که معین نمایند که آیا نویسنده این قبیل اوراق همان است که اوراق مسلم الصدور منتسب الیه را که بعنوان اساس تطبیق معرفی گردیده ترسیم و تنظیم نموده است و یا اینکه با خط شخص مظنون بجعل تطبیق مینماید .

مرحله دوم موردی است که نویسنده خط خود را تغییر داده تا هویت خود را از نظر دیگران مکتوم و مستور دارد و این عمل را جعل از طریق تغییر خط میگویند و بر متخصص فن است که بداند آیا خطوط تغییر داده شده با خطوط افراد مظنون تطبیق مینماید؟

گرچه شیوه و سبک جاعل در هر دو قسم جعل مختلف و متفاوت میباشد زیرا در مورد تقلید آزاد جاعل ساعی و کوشا بوده که خط خود را شبیه و نظیر خط مورد تقلید قرار دهد و در قسمت تغییر خط فقط به تغییر شیوه و سبک خود پرداخته بدون اینکه از سبک نگارش دیگری پیروی نماید و برای تشخیص هویت نگارنده ضروری است که دو خط را در نظر بگیریم تا یکسبک حقیقت نائل شویم و دو نوع خط عبارت از خط طبیعی و خط مورد تغییر میباشد و این عمل کار را مشکل نموده و از هر حیث و از هر جهت سهل و آسان است .

خط عبارت از اشاره و علائقی است که مظهر اراده و افکار انسانی بوده و تابع طرز ساختمان بدن و اعمال روحی و فیزیولوژیکی است که با اصل وراثت و تربیت هم بستگی خواهد داشت .

هر نوشته و خطی متضمن خصوصیهاتی است که نوشتجات دیگر فاقد آن میباشد و هیچ جاعل نمیتواند در موقع تحریر از آن خصوصیات که سنوات متمادیه با آن انس

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

گرفته و جزء فطرت و سرشت او شده است صرف نظر نماید و در هرخطی که از طرف جاعل تغییر داده شده است ثابتاتی وجود دارد که اجتناب ناپذیر و غیر ارادی بوده و معرف هویت نویسنده آن میباشد و همین عدم امکان وجود خصوصیات نویسنده درخطوط و نوشته مورد جعل میباشد که پرده از روی اعمال جاعلین برداشته و عدم اصالت آن نوشتجات را ثابت و محرز مینماید.

حال باید دید آن خصوصیات که معرف نوشته هرنویسنده ای است و در هر تغییر سبک و شیوه در هرنوشته ای ثابت و پایدار میباشد کدام است و چگونه میتوان بوجود آن وقوف حاصل نمود.

هرجاعل که در مقام تغییر خط خود برمیآید ابتداء به خطوط مستقیم و منحنی و مایل توجه کرده و از میزان خطوط ترسیمیه هر یک کاسته و یا مقداری بر آن میافزاید کاهش و افزایش ارتفاع و دوایر و قوسها و توسعه و نقصان فواصل خطوط موجب تغییر آن گردیده ولی میزان و مقدار نسبتها را بهیچوجه نمیتوان تغییر داد لذا موضوع تشخیص هویت روی سنجش نسبتها دور زده که در تطبیق و مقایسه با خطوط مسلم‌الصدور این معانی کشف نگردیده و از طریق محاسبه و اندازه گیری صورت گرفته و حقایق مستوره ظاهر و آشکار خواهد شد.

اساس تطبیق

برای کشف حقیقت و اساس تطبیق نامه های بی امضاء و نامه های جاسوسانی که خط خود را بصورت وسبک دیگری درآورده اند لازم است بطریق زیرین عمل نمایند. از اسناد و نوشتجات مورد ظن و همچنین نوشتجات و اسناد مسلم‌الصدور افراد مظنون عکس برداری کرده و چندین کپی از آنها گرفته و بعد آنها را چندین برابر بزرگ میکنند و اگر اسناد مزبور با مرکب آبی و بنفش نوشته شده باشد باید درعکس برداری از شیشه های رنگین دو کاپلی پانکروماتیک (Plagues panchromatiques de Cappelli) استفاده نموده و سپس حرف هریک از دو قسم نوشته مورد تطبیق را اعم از تنها اول و وسط و آخر و همچنین کلمات یگجور و مشابه را جداگانه قیچی کرده و در نوحه ای که دارای دستون است که یک ستون آن برای نوشته مظنون و ستون دیگر برای نوشته مسلم‌الصدور تخصیص داده شده است با رعایت وحدت کلمه و حرف درمقابل یکدیگر میچسبانند و بعداً از نظر شکل بمقایسه و تطبیق پرداخته و این جهات زیرین را برای مطالعه و کشف حقیقت در نظر میگیرند تا نتایج مثبتی از این مطالعه پندست آمده و اظهار عقیده کارشناسان با حقیقت اصابت نماید.

اشکال حروف

فکر جاعل دریادی امر این است که از نظر کتمان حقیقت بتقلید و تغییر اشکال حروف بپردازد ولی با تمام این مراقبتها خصوصیات و کیفیاتی درخط او نمودار میگردد که با هرگونه مجاهدت و کوشش نمیتواند تغییر دهد.

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

برای کشف حقیقت باید به آزمایش دقیق و منظم هر یک از حروف جداگانه پرداخته شود این آزمایش بدو آری صورت و شکل حروف بدون توجه بوضعیت و مکان صورت میگیرد پس از احراز این قسمت بطرز کرسی و سوار نمودن حروف پرداخته میشود. حروفی که برای تنظیم نوشتجات و اسناد بکار برده شده است یا ساده است و یا مرکب.

حروف ساده حروفی است که از یک خط تشکیل شود مانند **ا ب پ ت ث و ز** که هر کدام از خطوط عمودی افقی و مایل تشکیل شده است.

حروف مرکب حروفی است که از چندین نوع خط مانند عمود افقی منحنی مایل منکسر ترکیب گردیده و نمایش آن حرف را میدهد. مانند **ج چ ح خ د ذ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی**

که **ج چ ح خ** از یک نیم قوس و یک نیم دایره **د ذ** از دو قوس **س ش** از یک خط افقی و یک نیم دایره **ص ض** از یک قوس و یک خط افقی و یک نیم دایره **ط ظ** از یک قوس و خط افقی و یک خط عمودی **ع غ** از یک نیم دایره کوچک و یک نیم دایره بزرگ **ف** از یک دایره کوچک و یک خط افقی **ق** یک دایره کوچک روی یک نیم دایره **ک و گ** از خطوط منکسر **ل** از یک خط عمودی و یک نیم دایره **م** از یک نقطه و یک قوس و یک خط عمودی **ن** از یک نیم دایره و یک نیم دایره روی یک خط مایل **ه** یک دایره **ی** دو قوس روی یک نیم دایره تشکیل میگردد.

بدیهی است این مشخصات نسبت به حروف تنها بوده و چون اطلاق مطلق منحصر به فرد آکمل است در مورد خط نستعلیق مصداق پیدا میکند.

الف تنها نزولی میباشد یعنی در موقع ترسیم از بالا به پائین نوشته میشود و همیشه پر رنگ میباشد ولی الف آخر صعودی است یعنی از پائین به بالا نوشته شده و کم رنگ میباشد.

ط ظ ک گ را هم بعضی افراد بایک قلم مینویسد ولی بعضی دیگر بادو قلم نوشته و بعد الف مدوده و سرکش را بان وصل مینمایند که جای وصل در نتیجه عکس برداری معلوم گردیده و بخوبی میرساند که با یک قلم نوشته است یا خیر و جاعلین بهیچوجه ملتفت این نکات نمیشوند و با تطبیق با اوراق مسلم الصدور این معانی کاملاً مکشوف خواهد شد.

و نیز اگر به الفبای فارسی توجه شود معلوم میگردد که چهارده حرف آن **پ ت ث ج ح خ د ز ژ ش ض ط ظ غ گ** باشد تکرار تصویر **پ ج د ر س ص ط ع گ** میباشد که با اضافه یک یا دو یا سه نقطه در بالا و پائین و یا اضافه سرکش عنوان حرف تغییر پیدا میکند ولی در الفبای لاتین اینطور نیست.

حروف الفبای فارسی دو حرف آن عمودی نوشته میشود که عبارتند از: الف

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

(۱) و لام (ل) و یازده حرف از چپ بر راست نوشته میشود از قبیل ج ج چ چ خ د ذ ص
ض ط ظ ه و یازده حرف دیگر از راست بچپ نوشته میشود مانند ر ز ژ س ش ع
غ ف ق ک گ م ن و ی

حروف تحریری الفبای لاتین فقط چهار حرف آن از راست به چپ ترسیم میگردد مانند
c g o g و بیست و دو حرف دیگر از چپ بر راست نوشته میشوند که از اینقرارند:

a b d e f h i j k l m n p r s t v u w x y z

در الفبای فارسی و عربی هر نوع خط اعم از مستقیم منحنی و منکسر وجود دارد
ولی در الفبای تحریری لاتین مطلقاً خط مستقیم اعم از افقی و عمودی وجود ندارد و تمام
حروف الفباء مایل و منحنی است.

ده حرف از الفبای فارسی یک نقطه‌ای بوده و سه حرف دو نقطه‌ای و پنج حرف
سه نقطه‌ای و ۱۴ حرف آن بی نقطه میباشد.

حروف يك نقطه

ب ج خ ذ ز ض ظ غ ف ن

حروف دو نقطه

ت ق ی

حروف سه نقطه

پ ث چ ژ ش

حروف بی نقطه

ح د ر س ص ط ع ک گ ل م و ه

اوصاف عمومی

علاوه بر اشکال حروف و تغییرات نکات و علائم زیرین را که کلی بوده
و عمومیت دارد باید در نظر گرفت.

- ۱ - وضعیت و ترتیب متن نوشته از حیث نظافت و آغاز انجام و حسن سلیقه.
- ۲ - حاشیه و عرض آن و همچنین حواشی تمام سطور از نظر تصاعدی و تناقصی
- ۳ - خاتمه سطور و تجاوز آن.
- ۴ - امتداد خطوط اعم از عمودی افقی صعودی نزولی.
- ۵ - امتداد کلمات و طرز کرسی و سوار کردن و اتصال حروف و کلمات بایکدیگر.
- ۶ - بررسی کلمات و حروف از حیث تحدب و تقعر و مستقیم و منکسر و منحنی
دوایر و حلقات.
- ۷ - فواصل خطوط با در نظر گرفتن اندازه کلی و نسبی آنها.

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

- ۸ - فواصل کلمات .
 - ۹ - فواصل حروف .
 - ۱۰ - ارتفاع حروف .
 - ۱۱ - عرض حروف .
 - ۱۲ - برداشت قلم و فواصل آنها .
 - ۱۳ - خط آغاز تحریر حروف و کلمات .
 - ۱۴ - خطوط نهائی .
 - ۱۵ - اندازه حروف از نظر بزرگی کوچکی متعارفی و معمولی .
 - ۱۶ - اندازه دوایر .
 - ۱۷ - ضخامت خطوط ترسیمیه .
 - ۱۸ - اندازه زوایا .
 - ۱۹ - دوایر غیر ارادی .
 - ۲۰ - حروف معکوس .
 - ۲۱ - پیچش حروف .
 - ۲۲ - اصلاح و پرداخت .
 - ۲۳ - دست بردگی .
 - ۲۴ - ارتعاش .
 - ۲۵ - اختصار در ترسیم کلمات یا حروف شکسته .
 - ۲۶ - استعمال خط خارجی از قبیل کوفی و غیره .
 - ۲۷ - محو - تراشیدگی - الحاق .
 - ۲۷ - طرز نقطه گذاری حروف .
 - ۲۹ - طرز نقطه گذاری جملات .
 - ۳۰ - تزیین .
 - ۳۱ - طرز نوشتن هر یک از حروف .
 - ۳۲ - طرز نوشتن متن کاغذ و سند بصورت مخروطی و چلیبا و یا حاشیه دار .
- اکنون بذکر دنباله بحث قضائی جعل که در صفحات ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ شماره ۴۴ اشاره شده میپردازیم تا خوانندگان محترم کاملاً بانواع آن وقوف حاصل نمایند و بقیه بحث فنی این قسمت را بشماره های بعد موکول میکنم .

قلب حقیقت در اسناد و نوشتجات

قلب حقیقت در اسناد و نوشتجات که رکن دوم جعل میباشد باید در خود آنها صورت گیرد و اگر شخصی مهرکنسیرا بسازد بدون اینکه در نوشته و سندی آنها استعمال کند این عمل از انواع جعل اسناد محسوب نخواهد شد .

نوشته و سندی که جعل میشود باید نوشته و سندی باشد که سلب حق یا ایجاد حق برای دیگری بنماید .

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

اگر کسی نوشته بسازد که بهیچوجه مورد استفاده خود و دیگری نباشد عمل مزبور جعل محسوب نمیشود.

تغییر علائم مادی از قبیل چوب خط و غیره بهرنحوی که صورت گیزد جعل نبوده و از مقدمات کلاه برداری محسوب میشود.

هرگونه تغییراتی که نسبت بعلائمی که بین بازرگانان و اصناف در داد و ستد معمول و مرسوم است داده شود جعل محسوب نمیکرد زیرا علائم مزبوره در عداد نوشته و اسناد بشمار نمیرود.

ولی اگر علائم مزبوره در عداد علائمی باشد که در عرف تجارت شایع و رائج است در اینصورت عنوان جعل بر آن صادق میگردد.

منظور از ذکر نوشته و اسناد در مبحث جعل اعم از این است که با دست یا چاپ نوشته شده باشد.

و همچنین است روی ایونیت (Ebonite) و یا نواز که مندرجات نوشته یاسند در نتیجه اهتزازات صوت ترسیم شده باشد و هر گونه قلب حقیقی که در این قبیل موارد بعمل آید نیز جعل محسوب میگردد.

کلیه تغییراتی که بمنظور قلب حقیقت روی سهام یا قرضه ها صورت بگیرد اعم از اینکه خطی یا چاپی باشد از انواع جعل محسوب خواهد شد.

ساختن کوبنهای قلبی و استفاده از آنها جعل بوده و مستوجب تعقیب کیفی میباشد. کلیه تغییراتی که در بلیط لاطار و ژتون داده شود باز جعل محسوب میگردد. ساختن بلیط راه آهن - سینما که مستلزم استفاده برای دارنده آن بوده و یا ایجاد تعهد یا برائت ذمه نماید قلب حقیقت در نوشتجات بوده و جعل محسوب خواهد شد.

قلب حقیقت در تلفونگرام و تلگراف و تند نویسی با علائم که استنوگرافی میباشد اعم از اینکه با دست یا ماشین تحریر باشد جعل محسوب میگردد.

علت اینکه عمده بحث ما در اطراف جعل قرار گرفته برای این است که مجهولات با انواع مختلفه محیط ما را فرا گرفته و بهره نظر می افکنیم عاری از حقیقت میباشد.

مجهولات حیاتی ما ناشی از این است که در تمام وزارتخانه ها و سازمانهای کشور چند نفر با یکدیگر متحد گردیده و در اثر تعظیم و تکریم و دلسوزی و تملق و مدهانه روح زمامداران وقت را تسخیر نموده و آنانرا مسحور خود مینمایند تا از این طریق افکار پلید و اغراض و منافع خصوصی خود را تأمین کرده و نسبت بدیگران سعایت نموده و نگذارند امور روی محور اصول و قوانین موضوعه به نفع مردم و مصلحت کشور تمام گردد.

و تاکنون هیچکس هم باین معانی از جهت ضعف نفس پی نبرده و در صدد چاره جوئی و اصلاح آن بر نیامده است .

سر منشأ کایه فسادها از این افراد است که مانند تار عنکبوت زمامداران و مدیران را احاطه کرده و مانع نفوذ و تماس دیگران با آنان گردیده و آنها را در همان تاری که تنیده اند خشک و نابود مینمایند .

بر میهن پرستان و مصلحین است که این حشرات الارض را با قدرت روحی و نفوذ اخلاقی خود که بمنزله مواد حشره کش میباشد از خود و دستگامی که در رأس آن قرار گرفته اند دور نمایند تا ریشه مفساد بکلی خشک گردیده و در ب مکتب آنانرا که یگانه متاع آن نفوذ و قدرت دیگران میباشد بکلی بسته تا چرخها بتفع کشور بگردد و به تمام خرابیها خاتمه داده داد شود .

پست ترین صفت در زمامداران آنست که از شیرین زبانی و مدهائنه اطرافیان خود مشعوف و خرسند گردد و گفتار مشتی متملق در خاطر آنان اثر افکنده و بر روح غرور و نخوتشان پر و بال بخشد .

انجام وظیفه تکلیف طبیعی انسانست و بر این عمل عادی پیرایه ستایش پسندیده نیست .

در راه وظیفه شناسی نخستین قدم خودشناسی است .

نیچه فیلسوف و نویسنده آلمانی درباره این دسته از اشخاص بیاناتی نموده که عین عبارت او را که بچندین زبان ترجمه شده است برای مزید اطلاع خوانندگان محترم ذیلاً مینگاریم .

این اشخاص پست و فرومایه بشمارند ، چه بسا قطرات ناچیز باران و علفهای هرزه بناها و قصرهای عظیم را ویران و نابود ساخته اند .

توسنگ نیستی ولی اکنون از زیادی قطرات کوچک فرو رفته و پوک و تو خالی شده ای و عاقبت الامر در زیر این قطرات قطعه قطعه و نابود خواهی شد .

این مفسدین در محیط تو مانند طنین مگس بمدح و ثنا میپردازند ! ولی مدح آنان زحمتی برایت ایجاد نموده و همواره خواستار پوست و خون تو خواهند بود .

آنان تو را مانند خدا مدح و ستایش نموده و در حضورت به عجز و لابه در میآیند . ولی اهمیتی برای آنها قائل مشو ! - زیرا در عداد چاپلوسان و عجزه بشمار میروند !

این افراد تو را برای تقوی و پرهیزگاریت بکیفر رسانیده و فقط در مورد ضعف و انحطاط اخلاقیّت مورد عفو و بخشایش آنان قرار خواهی گرفت!

اغلب آنان با تو از دوستی دم زده و خود را دلسوز و مهربان نشان میدهند. ولی این خدعه و نیرنگ ترسوها است! آری افراد جبان و ترسو موذی و مزورند!

آنجائیکه دنباله اثر و قطع میشود بازار است و بازار هم مرکز سروصدا و قیول و قال بازیگران زبردست و وزوز مگسهای سمی خواهد بود. ایجاد کنندگان ارزشهای جدید بطور نامرئی محور امور جهان بوده - ولی روی مردم و کسب شهرت و افتخار متوجه بازیگران است. چنین است رسم و گردش روزگار!

آلمانی

Unzählbar sind diese Kleinen und Erbärmlichen; und manchem stolzen Baue gereichten schon Regentropfen und Unkraut zum Untergange.

Du bist kein Stein, aber schon wurdest du hohl von vielen Tropfen. Zerschneiden und zerbersten wirst du mir noch von vielen Tropfen.

Sie summen um dich auch mit ihrem Lobe: Zudringlichkeit ist ihr Loben. Sie wollen die Nähe deiner Haut und deines Blutes.

Sie Schmeicheln dir wie einem Gotte, sie winseln vor dir wie vor einem Gotte. Was macht es! Schmeichler sind es und Winsler, und nicht mehr.

Sie bestrafen dich für alle deine Tugenden. Sie verzeihen dir von Grund aus nur-deine Fehlgriffe.

Auch geben sie sich dir oft als Liebenswürdige. Aber das war immer die Klugheit der Feigen. Ja, die Feigen sind klug!

Wo die Einsamkeit aufhört, da beginnt der Markt; und wo der Markt beginnt, da beginnt, auch der Lärm der groszen Schauspieler und das Geschwirr der giftigen Fliegen.

Um die Erfinder von neuen Werten dreht sich die welt-unsichtbar dreht sie sich. Doch um die Schauspieler dreht sich das Volk und der Ruhm: so ist es „der Welt Lauf“.

انگلیسی

Innumerable are these small and despicable ones; and many a proud edifice have rain-drops and weeds brought to naught.

Thou art not stone, yet already hast thou been hollowed by the multitude of drops. Beneath that multitude of drops thou wilt break in pieces.

Moreover they buzz about thee with their praise: their praise is impudence. They desire the proximity of thy flesh and thy blood.

They flatter thee as a god; they whine before thee as before a god. What matter? Flatterers are they and whiners all.

They punish thee for all thy virtues. In their heart of hearts they pardon thee only thy mistakes.

Moreover oft-times they show themselves as amiable to thee. But this was ever the cunning of cowards. Yea, cowards are cunning!

Where solitude ceaseth the market-place beginneth, and where the market-place beginneth there beginneth also the clamour of great play-actors, and the buzzing of poisonous flies.

The world turneth upon them which discover new values-invisibly it turneth. But the people and fame turn upon play-actors:so the world wags!

فرانسہ

Innombrables sont ces petits et ces pitoyables; et maint édifice altier a péri par des gouttes de pluie et de mauvaises herbes.

Tu n'es pas une pierre, mais déjà des gouttes nombreuses t'ont creusé. Bien des gouttes te féleront et te briseront, encore.

Ils bourdonnent autour de toi, même quand ils te louent: leur louange est importune. Ils veulent être près de ta peau et de ton sang.

Ils te flattent comme on flatte un dieu; ils geignent devant toi, comme devant un dieu. Qu'importe! Ce sont des flatteurs et des geignards, rien de plus.

Ils te punissent pour toutes tes vertus. Ils ne te pardonnent au fond que tes défaillances.

Aussi font-ils souvent les aimables avec toi. Mais c'est ainsi qu'agit toujours la ruse des lâches. Oui, les lâches sont rusés!

Où cesse la solitude, commence la place publique; et où commence la place publique commence aussi le bruit des grands comédiens et le bourdonnement des mouches venimeuses.

Le monde tourne autour des inventeurs de valeurs nouvelles: -il tourne invisible. Mais autour des comédiens tournent le peuple et la gloire: ainsi va le monde.

ایطالیائی

Innumerevoli sono i piccoli e i miserabili; e più d'un superbo edificio è crollato in causa delle gocce piovane e della mala erba.

Tu non sei una pietra, ma sei già incavato dalle molte gocce. Le molte gocce ti potrebbero spezzare.

Essi ti ronzano intorno anche con la lode: l'impudenza. Essi vogliono il contatto della tua pelle e del tuo sangue.

Essi ti adulano al pari di Dio; essi piagnucolano innanzi a te come dinanzi a Dio. Che importa! Sono adulatori e piagnoni e nient'altro.

Ti puniscono per le tue virtù. E in fondo non ti perdono che i tuoi errori.

Pur molte volte ti sembreranno amabili. Ma l'amabilità è la prudenza dei vili. Sì, i vili sono prudenti!

Dove finisce la solitudine, ivi incomincia il mercato; e dove incomincia il mercato, ivi incomincia lo strepito dei grandi commedianti e il ronzio delle mosche velenose.

Il mondo gira intorno agli inventori di nuovi valori: -gira invisibilmente. Ma intorno ai commedianti volgono il popolo e la gloria: tale è la vita.

ترکی

Bu küçükler ve acinacak mahlûklar sayısızdır. Ve nice magrur yapıları yağmur damlaları ve vahsi otlar harab etmiştir.

Sen bir kaya değilsin, fakat damlaların çokluğu seni oymuş bile! Damlaların çokluğundan çatlayacaksın.

Onlar överek de etrafından vizildarlar. Yılisiklik onların ovüşüdür. onlar senin derine ve kanına yakın olmak isterler.

Şana bir tanrı yaptıkları gibi yilisirlar. Bir tanrı karsisinde olduğu gibi acinırlar. Fakat neye yarar? Onlar dalkavuk ve mizmizlardır. Baska bir şey degillerdir.

Bu faziletlerin için seni cezalandırırlar. Esasinda yalnız hatarlarını bağislarlar.

çok defa kendilerini sana lütufkâr gösterirler. Fakat korkakların kurnazlığı daima bu olmuştur. Evet korkaklar, kurnazdır.

Inzivanın bittiği yerde panayir baslar, ve panayirin başladığı yerde büyük artistlerin gürültüsü, ve zehirli sineklerin viziltisi baslar.

Dünya, yeni kıymetler yaratanların etrafında döner. Görünmeden döner. Halbuki halk ve şöret artistlerin etrafında döner. Dünyanın gidisi böyledir.

پوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
عربی

انهم لصغار ادنياء ولكنهم كثرة . و لكم اسقطت قطرات المطر
و طفيليات الاعشاب من صروح شامخات .

ما انت بالصخرة الصلدة ، و لشدما فعلت بك القطرات ، و لسوف
يتوالى ارتشاقها عليك فتصدعك و تحطمتك تحطيمًا .

ان هؤلاء المشاغبين يدورون حولك بطنين الذباب ، فهم يرفعون
انا شيدهم تزلفاً اليك ليتحكموا في جلدك و دمك .

انهم يتوسلون اليك و يداهنونك كما يداهنون الالهة .

انهم يعاقبونك على كل فضيلة فيك ولا يغفرون لك من صميم
فؤادهم الا ما تركب من اخطاء

طریقه کند جعل در عصر حاضر

فیهتالون عليك بالملاطفة و الثناء ، و ما یحتال غیر الجبناء .
على أطراف حقول العزلة تبدأ حدود الميادين حيث یصخب كبار
الممثلين و یطن الذباب المسموم .

إن العالم یدور دورته الخفية حول موجدی السنن الجديدة . و حول
لاعبي الادوار على مسرح الحياة یدور الشعب و تدور الامجاد ، و على هذه
الوتيرة یسیر العالم .

در هر حال با عقل متصل خود کار کنید و از عقول منفصله که شمارا
مانند تار عنكبوت احاطه کرده اند دوری نمائید .

این عقول منفصله از طریق دلسوزی و تملق بشما نزدیک میشوند
و در حکم موریا نه سازمانهای این کشور میباشند و سستی و پوسیدگی و زوال
هر سازمانی مستند بافعال آنان میباشد و بس .

این افراد با مراکز خارجی سروکار داشته تا موجبات خرابی و رکود
شما و چرخهای 'مور کشور را فراهم نموده و نگذارند مردمان این سرزمین
روی عافیت بخرد بهینند و در رفاه و آسایش بسر برند .

این علفهای هرزه را که مانع رشد و نمو هر دستگاہی هستند و جین
نمائید تا مانعی برای پیشرفت آن درین نباشد .

از این وزیر گیج کن ها که با چند تعظیم و خم نمودن گردن مانند
لك لك و غاز شمارا شیفته میکنند پرهیزید .

آنان بمنزله میکرب سل میباشند که در وجود شما رخنه کرده دیر
یا زود جسم و روح و حیثیت و شرافت شما را از بین میبرند .

عدم رضایت ساکنین این کشور و اختلال امور آنرا همین متملقان
و چاپلوسان و مامورین ناصالح فراهم مینمایند که با مراقبت و نظارت
در اعمال آنان مشهود خواهد شد که تمام مساعی آنها این است که بهرنحوی
شده مشکلاتی برای مردم ایجاد نموده تا بانقوذ و قدرت افرادی که در حول
و حوش آنان هستند و در حکم متاع و سرمایه خود میدانند به منافع
و مطامع شخصی و مشتیهات نفسانی خود نائل شوند .

براهنمائی عقل و اراده خود عمل نمائید زشت و زیبا را به سلیقه
خود تشخیص دهید .

تبعیت صرف از افکار دیگران در حکم امضای سند عدم لیاقت شما
میباشد و بس .

زمامداران و افرادی که با این دسته مفسدین توافق دارند و به بقاء آنان کمک مینمایند کسانی هستند که میخواهند حقوق دیگران فدای مشتهیات نفسانی و مستحیل در منافع شخصی آنان شود.

خوی آزادی و آقائی را از دست ندهید و مطیع اراده بندگمان و غلامان و انگلهای اجتماع نشوید زیرا نیروی عزم و خلاقیت اراده را از دست داده و برخلاف شخصیت و استقلال ذاتی خود رفتار نموده اید. شما باید دارای رأی صائب و صاحب برنامه و نقشه صحیحی باشید و خود را بی اراده و اسیر افکار دیگران قرار ندهید.

از مشکلات نیندیشید تا بتوانید شاهد آمال صحیح خود را در آغوش بگیرید چنانچه صائب تبریزی میگوید:

غبار لازمه آسیا بود صائب

تو از حوادث دور زمان چه اندیشی؟

بقاء این مفسدین و نیرو و قدرت آنان بستگی با مشتهیات نفسانی زمامداران وقت داشته و صفای ضمیر و منزه بودن روح گردانندگان این چرخها موجب ضعف و زوال آنان خواهد بود.

اغراض شخصی و فردی که ناشی از جاه طلبی و خودخواهی است باید کنار گذاشته شود.

از افرادی که مقاصد شخصی خود را بصورت مصالح اجتماعی جلوه میدهند بهره‌یزید زیرا در محیط شما به سعایت و سخن چینی پرداخته تا قدرت شما را آلت اجرای هدفهای شخصی خود قرار دهند.

انصاف و عدل سرلوحه برنامه حکومت‌ها باید باشد.

هر امری که از مافوق میثنوی با اصول و مقررات قانون بسنج و عمل نما.

افرادی که امتحان ناتوانی و ضعف داده اند دیگر موجب ندارد که آنانرا مجدداً بکار دعوت نموده و در رأس وزارتخانه‌ها و دستگاههای عمومی قرار گیرند.

یک نلث از کارمندان دولت فقط آخر هر ماه لیست را امضا نموده و حقوق خود را دریافت داشته و در خارج به کارهای دیگر اشتغال دارند.

سازمانهای این کشور را از صورت نوانخانه و دارالجزیه بیرون بیاورید و هر روز تراز نامه خود را درج‌راید و رادیو باطلاح عموم برسانید

تا مردم ایمان بشما پیدا نموده و هستی و ثروت خود را در طبق اخلاص گذارده برای انجام امور کشور و توسعه آن بکار برده و از هرگونه فداکاری دریغ و مضایقه نمایند .

خود را اصلاح کنید تا جامعه و محیط شما اصلاح شود .

اگر افراد این سازمانها به جای اذیت و آزار مردم و تأمین سود شخصی و وظایفی را که دارند با کمال شرافتمندی و پاکی انجام دهند این کشور بهشت برین خواهد شد .

قسمت اعظم استعمال تریاک والکل در این محیط از نظر تحذیر اعصاب بوده تا از این طریق مزاحمتها و ناامنی هائی که ایجاد میشود حس نکرده نادقایق و ساعاتی به زعم خود به راحتی خوابیده و در حال استراحت بسر برند .
اگر مامورین و کارمندان این سازمانها در عوض خدمت لااقل مزاحمت برای مردم ایجاد نمایند مردم این سرزمین به فعالیت پرداخته که هم آنان و دیگران مستفید گردیده و هم کشور ما با این همه ذخایر ارضی پر ثروت ترین کشور های آسیا خواهد شد .

انجام هر کار ملازمه با عوامل آن دارد و هر علاقمنده به اصلاح امور باید تجدید نظر در عوامل کار بنماید .

ایرانی برای هر نوع تربیتی مستعد و حاضر و آماده است افسوس که مربی نداریم که خط مشی صحیحی برای مردم معین نماید .

همین صف کشیدن و رعایت نوبت کردن برای سوار شدن اتوبوس و سایر وسائط نقلیه با اینکه دو سال است که در کشور ما معمول و متداول شده است بهترین دلیل بارزی است که ایرانی قابل هرگونه تربیت میباشد در صورتیکه همین عمل نتیجه چندین قرن است که در کشور های بزرگ جهان عملی و اجرا گردیده است .

از افرادی که از گردانندگان این چرخها هستند و خود را دلسوز جامعه معرفی میکنند سؤال نمائید که تاکنون چه خدمتی برای این کشور کرده اید و چه عمل مثبتی انجام داده اید و چه نتایجی از اعمال شما عاید این سرزمین و سکنه آن گردیده است .

از نفوذ و قدرت شما باید تمام افراد کشور بهره مند گردند نه اینکه به سودیکه عده قلیل فاسد و استفاده چینی که سر نخ بعضی از آنها هم در نهانخانه ای بند میباشد تمام شود .

طریقه کشف جبل در عصر حاضر

نتیجه اعمالی که مبنای آن آزار مردم باشد جز ناکامی و بدفرجامی نخواهد بود .

دست طبیعت باندازه ای قوی است که شمارا در صورت ادا نماندن این اعمال دیر یازود از بستر نرم به خاکستر گرم مینشاند .

از گذشته عبرت بگیرید و اینقدر مست باده نخوت و غرور حال نباشید هر ابتدائی را انتهائی مقرر است و آغاز هر کاری را انجامی مقدر .

مخور این قدح که فردا بخمار خواهی آمد .

تخم جفائی که کاشته اید بهتر از این برنخواهد داد .

همه تخم ناراستی کاشتیم به بین لاجرم تا چه برداشتیم

تو ناکرده بر خلق بخشایشی کجا یابی از خویش آسایشی

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَ مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

ما محتاج به مردان بزرگ و مریبان صحیح اخلاقی هستیم که افراد این کشور در پرتو تربیت آنان دارای ملکات فاضله و اخلاق محکم شده و این شایستگی اخلاقی را توام با علم ساخته و در راه اصلاح و ترقی و تعالی کشور بکار برند .

در دنیای امروز برای حفظ حیات اجتماعی و تجدید روزگار مجدد و بزرگسواری باستانی خود بیش از هر چیز به نبوغ اخلاقی نیازمندیم .
ملتی که از فضیلت و مزایای اخلاقی بی بهره باشد محال است در دنیای کنونی دستگار گردد .

چون مکتب اسلام عالیترین آموزشگاهها است که بنای آن بر شالوده طهارت نفس و تهذیب اخلاق گذارده شده است و منادی آزادی و مساوات است که عموم باید از این ندای آسمانی برخوردار گردند لذا توجه خوانندگان گرام را به آیات شریفه ۹ و ۱۰ از سوره شمس جلب مینمائیم .

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا - وَ قَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

ملل بیدار رستگار و موفق بوده و جوامعی که بخواب غفلت رفته و عقب مانده اند بی بهره و ناکام خواهند بود .

هر جامعه ای که در راه جهل و فساد افتد محکوم به ذلت و انقراض است .

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

حضرت امیر (ع) میفرماید .

اِذَا اَقْبَلَتِ الدُّنْيَا عَلٰی قَوْمٍ اَعَادَتْهُمْ مَحَاسِنَ غَيْرِهِمْ وَاِذَا اَدْبَرَتْ عَنْهُمْ
سَلَبَ مَحَاسِنَ اَنْفُسِهِمْ .

یعنی وقتی دنیا به قومی روی آورد افتخارات و خوبیهای دیگران را در حساب آنان میگذارند و چون از قومی برگردد نیکی و افتخارات خودشانرا هم از آنان میرباید .
اشعار عبدالرحمن جامی که یکی از نوابغ ایرانی است و در زیر درج میگردد از نظر اصلاح جامعه باید سرمشق و برنامه اصلاحی زمامداران ما بوده باشد .

نصیحت به وزرا

میل رقمهای کج از تو خطاست
گرچه همه نیک روی بد روی
حرف وی از لوح بقا محبوباد
یاد کن از دفتر یوم الحساب
خلق ده انگشت ز تو دردهن
از رقت هست نفیر قلم
خاک بسر بر کند از دست تو
برده ز بالای الف راستی
پر شکن و تاب شده همچو کاف
تیز مکن بیبده دندان مار
بر تو زند زخم ز دندان تیز
نیستی آگاہ ز آزدگی
از ره معنی بود پنده
جهد بکاری که بموئیت بند ؟
وز مددش کسب مظالم کنی ؟
گردن مظلوم کنی زیر بار
کشته وی آمده در ده به بر
دانه و کاهش شده بر باد تست
دانه اشک که رویست بس
جمع نشد جز بجگر خوارگی

ای جو قلم صورت خود کرده راست
تا قلم آسا بسر خود روی
هر که به یک حرف قلم کج نهاد
چند بد دفتر رقم ناصواب
تو به سه انگشت شده خامه زن
آنکه تو خوانیش صریر قلم
خط که ورق ترکند از دست تو
جنبش کلک تو ز کم گاستی
وز قلمت قاف جهان تا به قاف
فوک قلم از سر سزک منجار
عاقبت آن مار ز راه سبیز
بسکه زده زخم ز افسردگی
موکه زند بر سر کلکت گره
کای بخرد گشته سر تا بچند
چند مدد کاری ظالم کنی
تا بیری از دل ظالم غبار
خرمن دهقان که بخون جگر
سوخته آتش پیداد تست
حصه دهقان چوشوی غور رس
مایه تاجر که در آوارگی

طریقه کشف جعل در عصر حاضر

در کف قبض است هنوز از برات
 ز آبله دست کند آب روی
 هیچ به جز آبله نگذاریش
 خم بودش پشت ز خار درشت
 قیمت او راکشی از مشت او
 خرج شد از تو به خراجات سال
 خون جگر میخوردا کنون چو میر
 حاصل سائل ز تو ذل سئوال
 هست ز رسائل و در یتیم
 نو بنو از تیره دلان کهن
 مال فلان گوید چونست و چند
 وز کفشی آن مال ربودن توان
 شرم نمیداری از این کار و بار؟!
 کز تو قلمرو چو قلم شد نگون
 ملک ز غوغای تو در اضطراب

شد ز برات همه صرف زکات
 کاسب بیچاره که در شهر و کوی
 در کف از آئین ستمکاریش
 خار کشی پیر که چون خار پشت
 چون شود از خار تهی پشت او
 گاوک شیر آور هر پیر زال
 گرسنه و تشنه شده گوشه گیر
 مال یتیمان برهت پای مال
 زیور طفلانت ز طبع لثیم
 نقل شب عیش تو نقل سخن
 مطرب تو آنکه به بانگ بلند
 حیلله بصد گونه نمودن توان
 کار تو شد بار دل صد هزار
 بیش ممکن دست تطاول برون
 شه ز تو بدنام و رعیت خراب

خداوند در سوره اعراف آیه ۲۶ نسبت به افرادی که تحت تأثیر این دسته از شیاطین هستند چنین میفرماید.

يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا

یعنی ای اولاد آدم مبادا شیطان فریب دهد شما را همانطوریکه پدر و مادر شما را فریب داده و موجب شد عریان و مفتضحانه از بهشت رانده شوند. مصداق این آیه شریفه همین افرادند که کشور را بخرابی کشانیده و عده را بدنام نمودند باز دست از سر این جامعه برنمیدارند.

پس باید در رأس سازمانها افراد شریف و متقی و پاکدامن وجود داشته باشند که منظور و نفع شخصی نداشته باشند تا موفق باصلاحات و تأمین منافع عمومی و ریشه کن کردن مجعولات حیاتی بشوند و الا هر قدر انحراف بسوی منافع و مقاصد شخصی داشته باشند خواه ناخواه موجب تقویت و تحکیم دسته مفسدین و نابکاران خواهند شد.

ونیر در آیه ۱۹ از سوره آل عمران برای آنانیکه کوش شنوا دارند چنین میفرماید:

طریقه گفتن جعل در عصر حاضر

فَبِشْرِ عِبَادِ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْوَالِدُونَ

به آن دسته از بندگان من بشارت ده که بحرفهای خوب گوش فرا میدهند و در مراکز دماغی آنها را بیخته و آنچه را که بی پایه و سخیف است بدور می‌ریزند و از بهترین اقوال و آراء و افکار پیروی و تبعیت میکنند آنان کسانی هستند که خدایشان رهبری کرده و صاحب فکر و اندیشه و مغز میباشند و در زمره تھی مغزان بشمار نمیروند

در حال برزمامداران است که تا فرصتی هست مانند زمامداران سایر کشورها خدمتی باین آب و خاک نموده و کلیه این معمولات را از این کشور ریشه کن کرده تا نام نیک آنان در قلوب نسل کنونی و آینده باقی جاویدان بوده باشد و نیز باین چیزهای ناپایدار و مستعار علاقه و دلبستگی نداشته باشند و این اشعار سعدی علیه الرحمه را که ذیلاً درج میگردد در هر حال و مقامی هستند نصب العین و شعار حیاتی خود قرار دهند.

صاحباً عمر عزیز است غنیمت دانش

سوی خیری که توانی ببر از میدانش

چیت دوران ریاست که فلک با همه قدر

حاصل آنست که دائم نبود دورانش

آن خدایت تعالی ملك الملك قدیم

که تغیر نکند ملکیت جاویدانش

جای گریه است بر این عمر که چون غنچه گل

پنج روز است بقای دهن خندانش

دهنی شیر بکودک ندهد مادر دهر

تا بدندان نبرد بار دگر پستانش

مقبل امروز کند درد دل ریش ولی

که پس از سرگ میسر نشود درمانش

هر که دانه هشانند بزمستان در خاک

ناامیدی برد از دخل به تابستانش

دست بر دامن یزدان زن و اندیشه مکن

هر که با نوح نشیند چه غم از طوفانش

طریقه کشف جمل در عصر حاضر

معرفت داری و سرمایه بازرگانی
چه به از نعمت باقی بده و بستانش

دولت باد که از روی حقیقت برسی
دولت آنت که محمود بود پایانش

خوی سعدیست نصیحت چکند مگر نکند
مشک دارد نتواند که کند پنهانش

در خاتمه از این ملاستی که بر آقایان خوانندگان محترم از اطناب کلام روی داده است معذرت خواسته و اگر عمری باقی ومانعی در بین نباشد و توفیقی حاصل شود به بحث بقیه مقالات جمل در شماره آینده خواهیم پرداخت و توفیق همرا از حضرت احدیت مسئلت مینمایم .

